

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZSS/500/.5.../2010/AMZ

Warszawa, 1 lutego 2010 roku

Pan

Bogdan Klich

Minister Obrony Narodowej

Szanowny Panie Ministrze,

do Rzecznika Praw Dziecka wpływają informacje od żołnierzy i policjantów, którym odmówiono prawa do korzystania z urlopu ojcowskiego.

Zgodnie z zapisem art. 182³ § 1 Kodeksu Pracy z 26 czerwca 1974 roku, obowiązującym od 1 stycznia 2010, „pracownik – ojciec wychowujący dziecko ma prawo do urlopu ojcowskiego w wymiarze 2 tygodnie, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 12 miesiąca życia”.

W art. 65 i 65a ustawy z 11 września 2003 roku o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych – określając warunki przyznania urlopu macierzyńskiego i wychowawczego – ustawodawca odwołuje się do przepisów Kodeksu Pracy. W ustawie brak natomiast regulacji, dotyczącej przyznania urlopu ojcowskiego. Wynika z tego, że żołnierze zawodowi-ojcowie nie mogą ubiegać się o przyznanie prawa do urlopu ojcowskiego. Należy więc stwierdzić niekonsekwencję przepisów ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych po wprowadzeniu przepisów w Kodeksie Pracy. Zgodnie z Kodeksem Pracy, daje ona żołnierzom prawo do korzystania z urlopów macierzyńskich i wychowawczych – nie przyznając takich uprawnień ojcom, pomimo zapisania w Kodeksie Pracy.

Brak takiego zapisu, dyskryminujący pewną grupę społeczną, jest w mojej ocenie niezgodny z art. 32 pkt. 1 Konstytucji RP: „Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne”.

W związku z powyższym – na podstawie art. 10 a ust.1 ustawy z 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2000 roku Nr 6, poz. 69 z późn. zm.) – wnoszę o podjęcie działań, zmierzających do wprowadzenia do ustawy zapisów, umożliwiających udzielanie żołnierzom zawodowym urlopów ojcowskich.

z wyrazami szacunku
Marek Michalak

24 MAR 2010

Warszawa, dnia

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

RZECZNIK PRAW DZIECKA

Pan Marek MICHALAK

Dotyczy: urlopu ojcowskiego.

Odpowiadając na pismo ZSS/500/5/2010/AMZ z dnia 1 lutego 2010 r. *dotyczące uprawnień żołnierzy zawodowych do urlopu ojcowskiego* określonego w art. 182³ *Kodeksu pracy* proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Tryb pełnienia zawodowej służby wojskowej oraz prawa i obowiązki żołnierzy zawodowych określa ustawa z dnia 11 września 2003 r. *o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych* (Dz. U. z 2008 r. Nr 141, poz. 892 ze zm.). Natomiast przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - *Kodeks pracy* (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.) mają zastosowanie do żołnierzy zawodowych wyłącznie w sytuacjach wyraźnego odesłania do stosowania określonych postanowień tego aktu prawnego przez ustawę normującą problematykę pełnienia zawodowej służby wojskowej.

Żołnierzom zawodowym, zgodnie z postanowieniami art. 65 ust. 1 i 65a ustawy *o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych*, w związku z urodzeniem się dziecka przysługuje urlop macierzyński i urlop wychowawczy na zasadach określonych w przepisach *Kodeksu pracy*.

W świetle powyższego należy przyjąć, że żołnierzom zawodowym nie przysługuje, wprowadzony od 1 stycznia 2010 r. ustawą z dnia 6 grudnia 2008 r. *o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 237, poz. 1654), określony w art. 182³ *Kodeksu pracy*, urlop ojcowski. Urlop ojcowski jest bowiem instytucją prawną odrębną od urlopu macierzyńskiego, o czym świadczy zawarcie regulacji dotyczącej tej kwestii w oddzielnej jednostce redakcyjnej *Kodeksu pracy*. Ustawa *o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych* nie odsyła w zakresie tego urlopu do stosowania postanowień *Kodeksu pracy*, ani też nie reguluje tej kwestii i tym samym brak jest prawnych podstaw do twierdzenia, że żołnierzom zawodowym oprócz urlopu macierzyńskiego przysługuje również urlop ojcowski.

Niemniej jednak należy wskazać, że żołnierzom zawodowym przysługują inne uprawnienia o zbliżonym charakterze, które nie przysługują pracownikom na podstawie *Kodeksu pracy* i jego przepisów wykonawczych.

Zgodnie z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 30 grudnia 2009 r. *w sprawie urlopów żołnierzy zawodowych* (Dz. U. z 2010 r. Nr 2, poz. 9) żołnierzowi w razie urodzenia się dziecka udziela się urlopu okolicznościowego w wymiarze od trzech do pięciu dni roboczych – tzn. korzystniejszego niż przysługujące w takiej sytuacji pracownikom dwudniowe zwolnienie od pracy, udzielane na podstawie § 15 pkt 1

rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy (Dz. U. Nr 60, poz. 281 ze zm.).

Ponadto, w myśl z art. 62 ust. 11 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, żołnierz zawodowy może otrzymać zwolnienie od zajęć służbowych w razie konieczności sprawowania osobistej opieki nad najbliższym członkiem rodziny, nieprzekraczające łącznie pięćdziesięciu dni roboczych w roku kalendarzowym. Regulacja ta dotyczy wszystkich żołnierzy zawodowych bez względu na płeć. Ponadto, w myśl art. 62 ust. 12 wspomnianej ustawy, w szczególnie uzasadnionych przypadkach żołnierzowi zawodowemu, który wykorzystał zwolnienie od zajęć służbowych w związku z koniecznością sprawowania opieki nad najbliższym członkiem rodziny, w tym również dzieckiem, oraz nadal opiekę tę musi osobiście sprawować, może być udzielony urlop okolicznościowy w wymiarze do dziesięciu miesięcy. Tryb udzielania tego urlopu określa wspomniane rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej w sprawie urlopów żołnierzy zawodowych.

Należy również podkreślić, że fundamentalną zasadą pełnienia zawodowej służby wojskowej jest pełna dyspozycyjność żołnierzy. Specyfika ich służby nie uzasadnia stosowania wobec nich wszystkich uprawnień pracowniczych, co jest zbieżne z rozwiązaniami obowiązującymi w innych armiach państw członkowskich Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia pozostaje w przekonaniu, że uzna je Pan Rzecznik za zasadne.

Z poważaniem

Bogdan KLICH